VALSTYBINĖ
DARBO INSPEKCIJA
PRIE LR SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Naujausi LR Darbo kodekso pakeitimai

(įsigaliojo 2022 m. rugpjūčio 1 d.)

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE LR SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Poilsio laikas

Kasmetinės atostogos

Darbo kodekso pakeitimais yra išsaugoma darbuotojų teisė į kasmetines atostogas perkeliant minėtą reglamentavimą iš darbo kodekso 138 straipsnio 1 dalies į 126 straipsnio 3 dalį.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Poilsio laikas

Nemokamos atostogos ir nemokamas laisvas laikas

Įtvirtinta galimybė suteikti nemokamas atostogas ne tik slaugant sergantį šeimos narį, bet ir kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį.

Darbo dienos (pamainos) metu darbuotojo prašymu, jeigu darbdavys sutinka, suteikiamas nemokamas laisvas laikas darbuotojo asmeniniams poreikiams tenkinti. Darbdavys privalo suteikti nemokamą laisvą laiką darbuotojui, jei darbuotojo prašymas susijęs su skubiomis šeiminėmis priežastimis ligos ar nelaimingo atsitikimo atveju, kai darbuotojas privalo tiesiogiai dalyvauti.

DK 137 str. 1 d. 4 p., 3 d.

Poilsio laikas

Papildomos poilsio dienos (I)

Darbuotojams, auginantiems vieną vaiką iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per tris mėnesius (arba sutrumpinamas darbo laikas aštuoniomis valandomis per tris mėnesius), darbuotojams, auginantiems neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų arba du vaikus iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per mėnesį (arba sutrumpinamas darbo laikas dviem valandomis per savaitę), o darbuotojams, auginantiems tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų arba auginantiems du vaikus iki dvylikos metų, kai vienas arba abu vaikai yra neįgalūs, – dvi dienos per mėnesį (arba sutrumpinamas darbo laikas keturiomis valandomis per savaitę), mokant jiems vidutinį jų darbo užmokestį. Darbuotojų, dirbančių ilgesnėmis negu aštuonių darbo valandų pamainomis, prašymu šis papildomas poilsio laikas gali būti sumuojamas per kelis mėnesius tol, kol susidaro papildoma poilsio diena, kuri suteikiama ne vėliau kaip paskutinį sumuojamą mėnesį.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Poilsio laikas

Papildomos poilsio dienos (II)

Šiuo atveju nustatyta, jog darbuotojai, auginantys vieną vaiką iki dvylikos metų, turi teisę pasinaudoti **viena papildoma** poilsio diena per tris mėnesius (arba sutrumpinti darbo laiką aštuoniomis valandomis per tris mėnesius), o darbuotojai auginantys du vaikus iki dvylikos metų, kai vienas arba abu vaikai yra neįgalūs, turi teisę pasinaudoti **dviejomis dienomis** per mėnesį (arba sutrumpinti darbo laiką keturiomis valandomis per savaitę), jiems mokant jų vidutinį darbo užmokestį.

DK 138 str. 3 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Nuotolinis darbas

Darbo laiko norma dirbant nuotoliniu būdu

Jei darbdavys neįrodo, kad dėl gamybinio būtinumo ar darbo organizavimo ypatumų tai sukeltų per dideles sąnaudas, darbdavys privalo tenkinti darbuotojo prašymą dirbti nuotoliniu būdu to pareikalavus nėščiai, neseniai pagimdžiusiai ar krūtimi maitinančiai darbuotojai, darbuotojui, auginančiam vaiką iki 8 metų, bei darbuotojui, vienam auginančiam vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų. O taip pat darbuotojui pateikus prašymą, pagrįstą sveikatos priežiūros įstaigos išvada apie jo sveikatos būklę arba būtinybe slaugyti ar prižiūrėti šeimos narį ar kartu su juo gyvenantį asmenį. Tai galioja tuo atveju, jeigu darbdavys neįrodo, kad dėl gamybinio būtinumo ar darbo organizavimo ypatumų tai sukeltų per dideles sąnaudas.

DK 52 str. 2 d.

Patogesnis darbo laikas

Ne visas darbo laikas

Darbuotojams yra sudaryta galimybė susitarti dėl ne viso darbo laiko, tačiau svarbiausia, kad darbuotojui suteikiama galimybė sugrįžti į visą darbo laiką. Darbdavys privalo tenkinti tokį prašymą, jei darbuotojo prašymas pagal sveikatos įstaigos išvadą yra pagrįstas darbuotojo sveikatos būkle, neįgalumu arba būtinybe slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu su juo gyvenantį asmenį, taip pat pareikalavus nėščiai, neseniai pagimdžiusiai, krūtimi maitinančiai moteriai, darbuotojui, auginančiam vaiką iki 8 metų, bei darbuotojui, vienam auginančiam vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų.

DK 40 str. 5 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbo laiko režimai

Darbo laiko režimo privalomumas (I)

Darbdavys privalo tenkinti prašymą dirbti darbuotojo pageidaujamu darbo laiko režimu, kai to reikalauja nėščia, neseniai pagimdžiusi ar krūtimi maitinanti darbuotoja, darbuotojas, auginantis vaiką iki aštuonerių metų, ir darbuotojas, vienas auginantis vaiką iki keturiolikos metų arba neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, darbuotojas, pateikęs prašymą, pagrįstą sveikatos priežiūros įstaigos išvada apie jo sveikatos būklę arba būtinybe slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį, jeigu dėl gamybinio būtinumo ar darbo organizavimo ypatumų tai nesudarytų darbdaviui per didelių sąnaudų.

DK 113 str. 1 d.

Darbo laiko režimai

Darbo laiko režimo privalomumas (II)

Darbuotojai privalo dirbti darbo (pamainų) grafikuose, kuriuose nurodomos darbo pradžios ir pabaigos valandos ir darbo dienos, nustatytu laiku.

DK 113 str. 4 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbo sutarties sudarymas

Išbandymo terminas

Jei terminuota darbo sutartis sudaroma trumpesniam negu šešių mėnesių laikotarpiui, išbandymo terminas turi būti proporcingas šios sutarties terminui (atitinkamai trumpesnis negu trys mėnesiai).

DK 36 str. 2 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbo sutarties sudarymas

Informacija, pateikiama sudarant darbo sutartį

Iki darbo pradžios darbdavys privalo darbuotojui papildomai pateikti informaciją apie:

- teisę į mokymo paslaugas, jei darbdavys šią teisę suteikia;
- socialinio draudimo institucijų, gaunančių su darbo santykiais susijusias socialinio draudimo įmokas, pavadinimus ir informaciją apie kitą darbdavio teikiamą su socialiniu draudimu susijusią apsaugą, jei darbdavys už tai atsakingas.

Šio Darbo kodekso straipsnio pakeitimo pagrindu pakoreguota ir pavyzdinė darbo sutarties forma.“

DK 44 str. 1 d. 12 – 13 p.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbo sutarties nutraukimas

Praplėsta galimybė nutraukti darbo sutartį dėl svarbių priežasčių

Darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas, jeigu darbuotojas negali tinkamai atlikti savo darbo funkcijos dėl ligos ar neįgalumo arba dėl to, kad namuose slaugo šeimos narį (vaiką, tėvą (įtėvį, rūpintoją), motiną (įmotę, rūpintoją), vyrą, žmoną) ar kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis.

DK 56 str. 1 d. 3 p.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbo sutarties nutraukimas

Ilgesni įspėjimo terminai:

Darbo sutartis nutraukiama įspėjus darbuotoją prieš vieną mėnesį, o jeigu darbo santykiai tęsiasi trumpiau negu vienus metus, – prieš dvi savaites.
Įspėjimo terminas, be kita ko, trigubinasi darbuotojams, pateikusiems išrašą dėl ligos, įtrauktos į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintą sunkių ligų sąrašą.

DK 57 str. 7 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbuotojų saugios darbo sąlygos

Psichologinio smurto prevencija

Darbdavys imasi visų būtinų priemonių psichologinio smurto darbo aplinkoje prevencijai užtikrinti, informaciją apie jas paskelbdamas įprastais darbovietėje būdais, ir imasi aktyvių veiksmų pagalbai asmenims, patyrusiems psichologinį smurtą darbo aplinkoje, suteikti.

DK 30 str. 2 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Laikinasis įdarbinimas

Praplėsti kriterijai, kuriuos turi atitikti laikinojo įdarbinimo įmonė

Darbdavys negali įgyti laikinojo įdarbinimo įmonės statuso, jeigu darbdavio vadovui ar kitam atsakingam asmeniui per paskutinius vienus metus buvo paskirta (jeigu buvo paskirta) ne daugiau negu viena administracinė nuobauda pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą už darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimus, nelaimingo atsitikimo darbe nuslėpimą, nustatytos pranešimo ir ištyrimo tvarkos, laikinųjų darbuotojų darbo sąlygų bei komercinės ar ūkinės veiklos tvarkos pažeidimus.

DK 72 (1) str. 1 d. 4 p. b papunktis.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Laikinasis įdarbinimas

Informacijos pateikimo terminai (I)

Jeigu Valstybinė darbo inspekcija iš darbdavio, kuris yra įrašytas į laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašą, šio kodekso 79 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka negauna informacijos apie įdarbinimą per laikinojo įdarbinimo įmones ir laikinųjų darbuotojų skaičių, Valstybinė darbo inspekcija darbdaviui nustato 3 darbo dienų terminą šiai informacijai pateikti, skaičiuojamą nuo pranešimo dėl informacijos pateikimo gavimo dienos. Pasibaigus šiam terminui, jeigu per jį darbdavys nepateikė informacijos, Valstybinė darbo inspekcija per 5 darbo dienas priima sprendimą, kad darbdavys neatitinka Kriterijaus, nurodyto šio straipsnio 1 dalies 7 punkte, ir šį darbdavį išbraukia iš laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašo. Jeigu darbdavys, vykdydamas šio kodekso 79 straipsnio 6 dalyje nustatytus reikalavimus, Valstybinei darbo inspekcijai nurodo, kad daugiau negu tris paeiliui einančius kalendorinius mėnesius neturi laikinųjų darbuotojų, Valstybinė darbo inspekcija per 5 darbo dienas priima sprendimą, kad darbdavys neatitinka Kriterijaus, nurodyto šio straipsnio 1 dalies 8 punkte, ir šį darbdavį išbraukia iš laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašo.

DK 72 (1) str. 3 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Laikinasis įdarbinimas

Informacijos pateikimo terminai (II)

Laikinojo įdarbinimo įmonės kartą per mėnesį turi teikti Valstybinei darbo inspekcijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informaciją apie įdarbinimą per laikinojo įdarbinimo įmones ir laikinųjų darbuotojų skaičių.

DK 79 str. 6 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Komandiravimas

Informacijos pateikimas komandiruojamam darbuotojui (I)

Jeigu komandiruotė kitoje valstybėje trunka ilgiau negu 28 dienos, darbdavys darbuotojui prieš išvykimą turi pateikti informaciją, nurodytą DK 44 str. 1 d. ir:

- valstybės (valstybių) pavadinimas (pavadinimai) ir komandiruotės trukmė;
- valiuta, kuria bus mokamas darbo užmokestis komandiruotės metu;
- išmokos pinigais ir natūra, skirtos už darbą kitoje valstybėje, jeigu taikoma;
- grąžinimo į nuolatinės darbo vietos valstybę sąlygos, jeigu taikoma.

DK 107 str. 6 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Komandiravimas

Informacijos pateikimas komandiruojamam darbuotojui (II)

Jeigu komandiruotė kitoje valstybėje trunka ilgiau negu 28 dienas, darbuotojas į kitą Europos Sąjungos valstybę narę ar Europos ekonominės erdvės valstybę (valstybes) komandiruojamas laikinai dirbti pagal sutartį dėl paslaugų teikimo ar darbų atlikimo, darbdavio sudarytą su kitoje valstybėje veikiančiu užsakovu, dirbti darbdavio juridinio asmens filiale, atstovybėje, grupės įmonėje ar kitoje darbovietėje ar dirbti kaip laikinasis darbuotojas, jam prieš išvykimą į komandiruotę įteikiamuose pagal DK 107 str. 6 d. dokumentuose papildomai turi būti nurodoma:

1) darbo užmokestis, kurį jis turi teisę gauti pagal valstybės, į kurią komandiruojamas, teisę;
2) dienpinigiai ir išmokos, skirtos su komandiruote susijusioms faktinėms kelionės, nakvynės ir maitinimo išlaidoms kompensuoti, jeigu taikoma;
3) nuoroda į priimančiosios valstybės oficialią nacionalinę interneto svetainę, kurioje pateikiama informacija apie komandiruojamus darbuotojus.

DK 107 str. 7 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbuotojų atstovai

Darbo tarybos sudarymas

Jeigu įmonė veikia šalyje ir (ar) jeigu įmonėje yra darbdavio veiklą vykdančių struktūrinių organizacinių darinių (filialų, atstovybių ar kitų struktūrinių gamybos, prekybos padalinių), kuriuose vidutinis darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytą atvejį, darbovietės lygmeniu gali būti renkama struktūrinio organizacinio darinio darbo taryba, o darbdavio lygmeniu gali būti sudaroma jungtinė darbo taryba.

DK 169 str. 2 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA

Darbuotojų atstovai

Darbo tarybos rinkimai

Darbo tarybos rinkimus vykdo rinkimų komisija, kurią įsakymu sudaro darbdavys. Atsiradus šiame kodekse nustatytoms sąlygoms, darbdavys ne vėliau kaip per dvi savaites sudaro darbo tarybos rinkimų komisiją iš mažiausia trijų ir daugiausia septynių narių. Darbdavio administracijos pareigūnai gali sudaryti ne daugiau kaip trečdalį darbo tarybos rinkimų komisijos narių.

DK 171 str. 2 d.

Darbo užmokestis

Darbo užmokesčio mokėjimas:

(įsigaliojo nuo 2022 m. liepos 12 d.)

Darbo užmokestis turi būti mokamas į darbuotojo asmeninę mokėjimo sąskaitą, išskyrus jūrininkus, kuriems taikoma Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatymo nustatyta darbo užmokesčio mokėjimo tvarka, ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 71 ir 140^{8} straipsniuose nurodytus prieglobsčio prašytojus ir užsieniečius, kurie turi teisę dirbti.

DK 139 str. 3 d.

VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA